

NIEUWSBRIEF

Werkgroep Avifauna Drenthe

VAN DE VOORZITTER

De wisseling van de wacht is in volle gang. Zomergasten gaan, wintergasten komen. Deze beweging aan het vogelfront geeft vogelaars de kans op leuke waarnemingen. De laatste boerenzwaluw zien vertrekken en het moment afwachten dat de eerste klapekster zich weer laat zien.

Veel vogelaars hebben de afgelopen maanden in het veld rondgelopen om hun telwerk te doen. En ook dat vraagt in deze periode aandacht. Uitwerken van waarnemingen en vooral ook de balans opmaken: Hoe pakken de resultaten uit vergeleken met vorig jaar?

Weet u dat u ook steeds meer gegevens via de site van SOVON direct digitaal kunt invoeren? En dat diezelfde site u een prachtig overzicht laat zien van al uw telresultaten? Bovendien bespaart dat uw coördinator veel tijd en energie om alle gegevens te verwerken.

Ook het bestuur van de WAD beweegt zich in dezelfde schommeling als de seizoenen. Mensen komen en mensen gaan. Niet, dat er nu direct vacante plekken in het bestuur zijn, maar wel vinden er verschuivingen plaats. Zo heeft Bert Dijkstra aangegeven om met ingang van 2008 te willen stoppen als districtcoördinator van SOVON. Het bestuur is achter de schermen hier al wat langer van op de hoogte en ook al een eind op weg om een opvolger voor Bert te vinden.

Wilt u ook actief een bijdrage leveren in het ondersteunen en coördineren van projecten? Dat kan! We voorzien twee vacatures in lopende projecten, de Ganzen- en Zwanentelling en de

Januaritelling. Op onze site staat meer inhoudelijke informatie over deze projecten. Wilt u meer weten? Neem dan even contact op met een van de bestuursleden. Stelt u zich beschikbaar? Wilt u dit dan melden bij de secretaris van het bestuur? (voor adressen en telefoonnummers: zie laatste pagina).

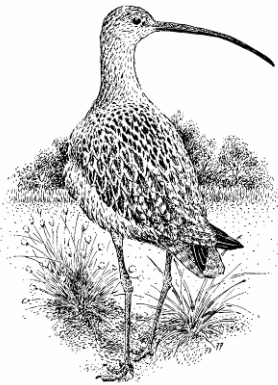
Tja, en dan hebben we het nog niet eens over allerlei activiteiten en projecten, die de komende maanden op u staan te wachten. Maar daar leest u in verderop in deze nieuwsbrief meer over.

Sjoerd Boonstra

Jaargang 19 (nr. 3): september 2007

Aankondiging WAD-jubileumavond	2
Vogels in de Jeneverbes	3
Klapekster in Drenthe	3
Ganzen- en Zwanentelling 2007 / 2008	4
Trektelling De Haar te Witten 6 oktober 2007	4
Van de districtcoördinator	6

Colofon

De WAD-Nieuwsbrief is een uitgave van de Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe en wordt gratis toegezonden aan alle donateurs van de WAD en aan alle medewerkers van projecten van de WAD en SOVON in Drenthe.

Voor toezending buiten de hierboven vermelde doelgroep kan een verzoek worden gedaan aan het bestuur van de WAD:

Postbus 431, 9400 AK te Assen.

De Nieuwsbrief dient als informatiebulletin voor de districtscoördinator en vertegenwoordigers van de ledenraad van SOVON voor Drenthe.

De Stichting WAD fungeert als districtsraad voor de vereniging SOVON. De Nieuwsbrief verschijnt vier keer per jaar.

Redactie / vormgeving:

Sjoerd Boonstra
Grasbeemd 19
9403 MH Assen
info@avifaunadrenthe.nl

WAD OP HET INTERNET

Op **www.avifaunadrenthe.nl** kunt u de website van de Werkgroep Avifauna Drenthe vinden. Daar kunt u deze, maar ook alle voorgaande Nieuwsbrieven lezen en eventueel downloaden in pdf-formaat.

INSTUREN KOPIJ

Kopij voor de Nieuwsbrief kan opgestuurd worden naar het redactieadres. Ook is het mogelijk om via de website kopij naar het algemene mailadres van de WAD te sturen:

info@avifaunadrenthe.nl.

Onze voorkeur gaat uit naar aanlevering in digitale vorm, liefst via e-mail in Word- of tekstbestand. Grafieken en/of tekeningen bij voorkeur in JPEG- of GIF-formaat en liever niet in BMP. Afbeeldingen kunnen ook in het document worden verwerkt.

AGENDA

1 okt.	Bestuursvergadering
6 okt.	Trekteldag De Haar te Witten (militair oefenterrein)
13 okt.	Ganzen- en zwanentelling
29 okt.	Bestuursvergadering
15 nov.	Sluitingsdatum kopij NB4
15 nov.	WAD-jubileumavond te Assen
17 nov.	Ganzen- en zwanentelling
24 nov.	Landelijke dag SOVON te Nijmegen
26 nov..	Bestuursvergadering
15 dec.	Ganzen- en zwanentelling
17 dec.	Bestuursvergadering
12 jan.	Ganzen- en zwanentelling
16 febr.	Ganzen- en zwanentelling
15 mrt.	Ganzen- en zwanentelling
12 apr.	Ganzen- en zwanentelling

Ook iets te melden voor de agenda? Een lezing over vogels of een andere activiteit? Dit kunt u doorgeven op het redactieadres!

Om te noteren:

Donderdag 15 november 2007
WAD-jubileumavond te Assen

Sprekers:
(onder voorbehoud)

Rob Bijlsma
Ben Koks

Voor meer info: mailing / website

DRENTSE VOGEL V/H JAAR 2007 VOGELS IN DE JENEVERBES

Voortgang

Het broedseizoen zit erop. Ook voor het volgen van de vogels op en in de Jeneverbessen is het eerst voorbij. Tijd om de gegevens uit te werken en de resultaten, ook op papier, zichtbaar te maken.

Veel waarnemers hebben dat inmiddels al gedaan, gezien het flinke pak formulieren met losse meldingen dat bij Remco Drewes is binnengekomen.

Oproep

We willen iedereen vragen die nog jeneverbessen-vogelgegevens heeft en nog niet heeft ingestuurd dit z.s.m. te doen. Het zou jammer zijn als deze onverwerkt in de boekjes blijven staan. Hoe meer gegevens we hebben, des te completer wordt het beeld. Ook niet volledig ingevulde formulieren zijn welkom. Voor de duidelijkheid; het gaat niet alleen om broedgevallen, maar ook om een vogel die de Jeneverbessen gebruikt als zangpost of uitkijkpost. Formulieren zijn te downloaden via de WAD-website. Een telefoontje of mailbericht kan natuurlijk ook. Zie voor verdere informatie en ook het formulier de WAD-Nieuwsbrief van maart 2007. Formulieren scannen en mailen naar Remco kan ook (voor adresgegevens zie laatste pagina).

Mensen waar in hun BMP-gebied ook Jeneverbessen voorkomen, vragen we bij deze een kopie van hun stippenkaart op te sturen.

Wintertelling

Het volgen van vogels en Jeneverbessen gaat nog een vervolg krijgen in de winterperiode. Momenteel zijn we bezig met de opzet en de uitwerking daarvan. Via de WAD-website zullen we daar verder over berichten.

Over dit echt Drents onderzoek gaan we natuurlijk ook publiceren, in ieder geval in Drentse Vogels. Daarbij zijn illustraties nodig. Wie foto's heeft van vogels in de Jeneverbessen en die geschikt zijn om te gebruiken, vragen we om dit ons te laten weten.

'Vogels van de Jeneverbessen' is een project in het kader van Drentse Soort van het Jaar 2007, waarin 'Het JENEVERBESGILDE' en de 'WERKGROEP AVIFAUNA DRENTHE' samenwerken.

Jan Grotenhuis en Hans Oik

KLAPEKSTER IN DRENTHE

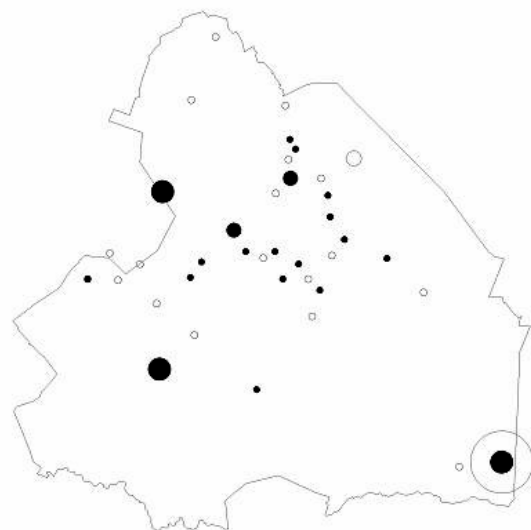
Aantalontwikkeling

In de vorige nieuwsbrief berichtten we reeds over de Klapekster in Drenthe in de winter van 2006/07. Er werden toen 28 winterterritoria vastgesteld en nog eens 31 kort verblijvende exemplaren.

Klapekster (foto: Eelke Schoppers)

Figuur 1 geeft nogmaals de verspreiding van de Klapekster van de afgelopen winter.

Figuur 1. Verspreiding van de Klapekster in Drenthe in de winter van 2006/2007. Hoe groter de stip, des te meer beesten. Dichte stip = lang verblijf (>2maand), open stip = kort verblijf (<2maand).

De grote heide- en veengebieden laten de hoogste aantallen zien (Fochteloeveen, Dwingelderveld en Bargerveen). Verder zaten in het midden en het noorden van Drenthe flinke aantallen.

Samen met de gegevens uit de januaritelling (de kwartbloktellingen die tot en met 2004 zijn georganiseerd) is inmiddels een leuke reeks op te maken van aantallen door de jaren heen.

jaar	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07
januaritelling	9	6	8	8	16	6	6	11	28	27			
NB-oproep											32	48	34
geschat	28	19	27	17	32	13	15	22	54	63	65	50	40

Tabel 1. Januari-aantallen van de Klapekster in Drenthe in de periode 1995-2007.

Duidelijk is dat de aantallen in januari 2004 en januari 2005 er in positieve zin uitspringen. De aantallen in januari 2007 nemen een tussenpositie in.

Biotoop

Interessant is om eens te bezien of er ook verschil is in het voorkomen van de Klapekster in bepaalde biotopen door de jaren heen.

In 'Vogels van Drenthe' (1982) staat daarover iets vermeld.

Net als nu vormden destijds heide en veen het belangrijkste biotoop. Het aandeel jonge boom-aanplant bedroeg toen 3%, de laatste jaren is dat ongeveer 18%. Waar tegenwoordig de Klapekster gedurende de herfst en winter in beekdalen wordt aangetroffen (zo'n 8%) werd in 'Vogels van Drenthe' dit biotoop niet vermeld.

Oproep voor de komende winter

Ook van de komende winter willen we de Klapekster weer uitgebreid volgen. We stellen het dan ook zeer op prijs om waarnemingen te ontvangen.

De volgende gegevens zijn daarbij van belang:

- 1) gebiedsnaam en kilometerhok
- 2) datum of periode
- 3) pleisterend of overtrekkend
- 4) aantal
- 5) biotoop (evt. begrazing aangeven)
- 6) eventuele bijzonderheden.

Waarnemingen kunnen gemeld worden aan Hans Olk Doevenkamp 32 9401 MD Assen (email: jc.olk@home.nl) of via het BSP niet-broedvogels van SOVON, waarvoor in Drenthe Eelke Schoppers coördinator is.

Hans en Simon Olk en Harold Steendam

GANZEN- EN ZWANENTELLINGEN 2007 /2008

Over niet al te lange tijd begint een nieuwe reeks van ganzen- en zwanentellingen. Het is bijna niet voor te stellen, maar over een paar maanden zullen de akkers weer vol zitten met ganzen. De laatste tijd was al iets van onrust te merken. Vreemd genoeg was de trek van Grauwe Ganzen vooral noordoost gericht. Teldata van het komende seizoen zijn:

15 september 2007
13 oktober 2007
17 november 2007
15 december 2007
12 januari 2008
16 februari 2008
15 maart 2008
12 april 2008

Wil je meer weten? Interesse om mee te doen? Neem contact op met:

Harold Steendam, coördinator

TREKTELLING DE HAAR TE WITTEN 6 OKTOBER 2007

12^e Trekteldag

Ook dit jaar organiseert de WAD weer een trektelling. Deze keer in samenwerking met Defensie op een bijzondere locatie, nl. het militair oefenterrein De Haar (nabij TT-circuit). Deze trektelling is op zaterdag 6 oktober van 7.00 uur tot ca. 16.00 uur (afhankelijk van het weer).

Activiteiten

De hele dag worden alle vogels die overvliegen geteld en op naam gebracht.

Deze trektelling maakt eveneens onderdeel uit van de World Birdwatch Day, waarbij gelijktijdig in Nederland, maar ook in andere landen, trektellingen worden gedaan. De resultaten worden een aantal keren per dag doorgegeven aan het landelijk telcentrum en 's avonds kunt u op uw gemak via de computer eens kijken wat dit opgeleverd heeft (www.trektellen.nl).

Lopende de dag worden alle waarnemingen verwerkt en op overzichtelijk wijze weergegeven zo dat de mensen die wat later komen kunnen zien wat ze hebben gemist. Maar de lijst is tevens een indicatie van wat nog moet komen!

Naast de vogeltrek kunt u ook een blik werpen bij de mistnetten van vogelringer Rinus Dillerop. Spannend wat er zoal in de netten gevangen wordt en een leuke gelegenheid om een aantal vogelsoorten eens van heel dichtbij te zien. Iedereen, vogelaar of gewoon belangstellende, is van harte welkom!

U kunt op elk gewenst moment van de dag komen, maar de eerste ochtenduren zijn vaak het best. Er zijn mensen aanwezig die tekst en uitleg geven bij de waarnemingen en de op dat moment overtrekkende vogels. Een uitgelezen kans om die moeilijke roepjes en piepjes te leren!

Verwachtingen

Het slagen van de dag is erg afhankelijk van het weer. Bij een goede windrichting, geen regen of mist kunnen leuke aantallen en waarnemingen worden gedaan.

Voor de roofvogels is een zonnetje met thermiek een prima gelegenheid om verder richting overwinteringsgebied te zweven.

In de tabel zijn de resultaten van het jaar 2006 nog eens op een rij gezet. Toen - in Orvelte - werden in totaal 2217 vogels geteld, verdeeld over 34 soorten.

In de nieuwsbrief van december 2006 staat een uitgebreid verslag van deze telling en is via onze website te downloaden. Ook is het aardig om eens ter voorbereiding op www.trektellen.nl te kijken!

	Soort	Aantal
1	Spreeuw	875
2	Vink	677
3	Geelgors	163
4	Graspieper	128
5	Houtduif	110
6	Kauw	75
7	Groenling	37
8	Witte kwik	21
9	Zanglijster	13
10	Boerenzwaluw	11

Tabel: telresultaten trekteldag 2006 te Orvelte

Waar moet je aan denken?

Behalve de gebruikelijke spullen zoals een verrekijker, notitieboekje en vogelgids, is een zonnebril afhankelijk van de weersvoorspelling

handig. Bij minder goed weer is warme kleding aan te bevelen en eventueel regenpak van belang. Trek tellen is "op de plaats rust" en kan soms een koude aangelegenheid zijn.

Ter plaatse is koffie/thee aanwezig maar voor broodjes en fruit zult u zelf moeten zorgen.

Hoe kom je er?

Vanaf de A28 rijdt u naar het TT-circuit. Recht tegenover de hoofdtoegang naar het circuit is de toegang naar de telpost. Auto's kunnen op het oefenterrein geparkeerd worden. De telpost zal met bordjes worden aangegeven. De ligging is op onderstaand kaartje weergegeven.

Nog vragen?

Voor vragen over deze dag kunt u telefonisch (na 18.00 uur) of via de mail contact opnemen met Remco Drewes. Voor gegevens zie laatste pagina.

Tot dan!

Remco Drewes

VAN DE DISTRICTCOÖRDINATOR

Overzicht Zeldzame soorten 2006

In deze nieuwsbrief een overzicht van de zeldzame soorten in 2006. De vaste telgebieden (BMP, Z-telgebieden) en losse waarnemingen hebben weer bijgedragen tot een mooi overzicht. Veel belangrijke vogelgebieden (Dwingelderveld, Fochteloërveen, Bargerveen, Diependal, Drents-Friese Wold, Drentse Aa om maar een paar te noemen) worden jaarlijks geteld en dragen niet alleen een steentje bij aan het jaarlijks verspreidingbeeld van Z-soorten, maar ook aan fraaie telreeksen. Hierdoor is het mogelijk om van diverse soorten langjarige trends te presenteren, die tussen diverse terreinen frappante overeenkomsten en verschillen laten zien.

Bij de soortteksten wordt gerefereerd aan landelijke aantallen en trend. Hierbij is als basis het recent verschenen rapport "Broedvogels in Nederland 2005" genomen,

Roodhalsfuut

Populatie Drenthe 2006: 8

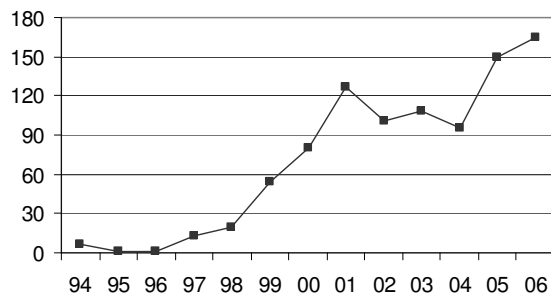
Schatting Nederlandse populatie: 8

Traditioneel werden broedparen van de Roodhalsfuut aangetroffen in Diependal (5) en het Dwingelderveld (2). Diependal raakte een paartje kwijt, het Dwingelderveld kreeg er weer eentje bij. Binnen het Dwingelderveld hielden de vogels zich op in De Benderse Plassen en werden bij twee paren 2 juvenielen waargenomen.

Geoorde fuut

Broedparen Drenthe 2006: 210

Schatting Nederlandse populatie: 400-450

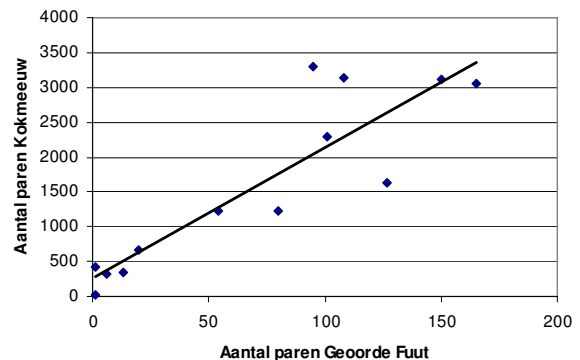

Aantalsontwikkeling van de Geoorde fuut in het Bargerveen

Het blijft de Geoorde fuut voor de wind gaan. In 2006 werden 210 territoria in kaart gebracht, waarmee het voorgaande ook al uitstekende jaar (182 territoria) ruimschoots werd overtroffen.

Opnieuw spande het Bargerveen de kroon met 165 paren! Hier werden alleen al in het Schonebeker 83 paren vastgesteld. In de rest van Drenthe verbleven 42 paren met als belangrijkste kernen het Fochteloërveen (7) en het Dwingelderveld (18). In het laatstgenoemde gebied werden slechts bij 3 paren (16%) juvenielen waargenomen! In het Grolloërveen waar zich in 2005 4 paren vestigden steeg het aantal door naar 6.

Een opvallende vestiging is die in Bolmert bij het Leekstermeer. In het belangrijkste bolwerk, het Bargerveen, lijkt de groei er nog steeds niet

uit te zijn (zie grafiek). De aantallen in het Bargerveen zijn sterk gekoppeld aan het aantal Kokmeeuwen in de hoogveenplassen.

Relatie tussen het aantal Kokmeeuwen en Geoorde futen in het Bargerveen gebaseerd op gegevens in de periode 1994-2006

Roerdomp

Broedparen Drenthe 2006: 5

Schatting Nederlandse populatie: 275-325

Een paartje minder dan vorig jaar, maar lichtpuntje is een nieuwe vestiging in het Elsburger Onland bij Eelde en het Dwingelderveld. Overige Roerdompen waren te vinden in het Fochteloërveen (3) en Diependal (1).

Ooievaar

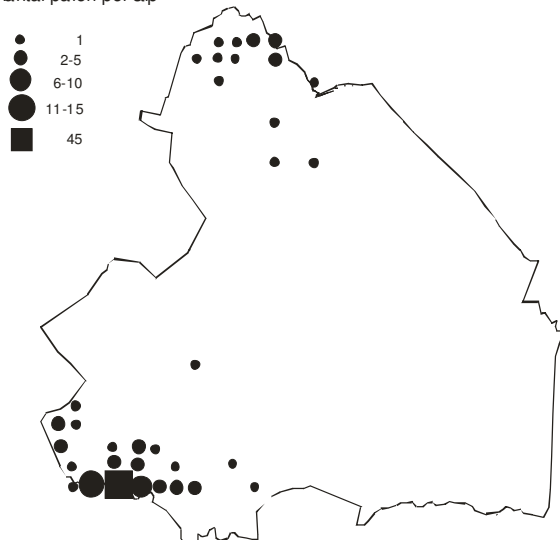
Broedparen Drenthe 2006: 123

Schatting Nederlandse populatie: 560

Dankzij het telwerk van de Werkgroep Ooievaarstelling is er een volledig beeld van de Ooievaar in Drenthe in kaart gebracht. In 2006

werden 123 bezette nesten geteld. Van oudsher is er een belangrijk bolwerk rondom het ooievaarstation "De Lokkerij" bij De Wijk. Vanuit dit gebied is al enige jaren sprake van een uitbreiding richting Nijeveen, Koekange en Hoogeveen. Met name de laatste jaren trekt het aantal Ooievaars in de Noord-Drenthe sterk aan (15 paar in 2006). In het gebied Roden-Peize-Eelde is inmiddels een stevige kern ontstaan en is een uitbreiding richting het zuiden opgetreden richting Donderen-Assen-Taarloo. Opvallend is dat een in vroegere tijden goed bezet gebied, de Hondsrug en Hunzedal, nog geen nieuwe vestigingen optreden. De natuurontwikkeling in het Hunzedal zal op termijn dit gebied mogelijk weer aantrekkelijk maken voor de Ooievaar.

Aantal paren per stip

Verspreiding Ooievaar 2006

Wilde Zwaan

Broedparen Drenthe2006: 1
Schatting Nederlandse populatie:1

Na een eerste mislukte broedpoging in 2005, liep het in 2006 duidelijk beter af voor het paartje Wilde zwanen in Zuidwest Drenthe. Begin april lagen er drie eieren in het nest en op 4 mei werden twee jongen geboren. Het duurde vijf maanden vanaf de eileg voordat de jongen uiteindelijk konden vliegen. Het lijkt allemaal heel gewoon, maar het blijft natuurlijk een unieke situatie! De bevindingen in 2005 en 2006 zijn door Arend van Dijk gepubliceerd in Drentse Vogels 20.

Zwarte Zwaan

Broedparen in Drenthe 2006:1
Schatting Nederlandse populatie:?

In het Friesche Veer werd een zeker broedgeval van deze exoot vastgesteld. Mogelijk waren er verspreid in de provincie nog meer paren aanwezig, aanvullingen zijn welkom.

Kolgans

Broedparen Drenthe2006: 0
Schatting Nederlandse populatie:450

Opnieuw ontbrak de Kolgans in Drenthe. Terwijl landelijk het aantal al enkele honderden paren bedraagt zet de vestiging in Drenthe niet door. Het is echter niet ondenkbaar dat ergens in de buurt van het Leekstermeer een paartje heeft gezeten, aangezien aan de noordzijde van dit meer meerdere paren zijn vastgesteld.

Grote Canadese Gans

Broedparen Drenthe2006: 92
Schatting Nederlandse populatie:3200

Afgaande op het resultaat van tellingen van 2006 is het aantal Grote Canadese ganzen in onze provincie aan het stagneren. Met 92 paren waren het er twee paar minder dan het jaar er voor. De ervaring leert dat de Canadese gans inmiddels zo is ingeburgerd dat tellers soms vergeten dat deze soort (vooralsnog) op de lijst van Z-soorten staat.

Vooraf in Noord Drenthe is het beeld incompleet. De enige paren in die regio zijn afkomstig uit de Eenerstukken, De Holten en de benedenloop van de Drentsche Aa. Het is onwaarschijnlijk dat deze gans verder heeft ontbroken in de Laagveengebieden rondom het Leekster- en Paterswoldsemeer. Wie heeft er voor 2006 nog aanvullingen uit dit gebied?

De grootste bolwerken in 2006: het Dwingelderveld (22) en De Mussels bij Beilen (33) en het Drentsche Aa-gebied (13). Het Fochteloëren Bargerveen komen ook meer in trek bij de Canadese gans met in 2006 resp. 6 en 5 paren.

Brandgans

Broedparen Drenthe2006: 19
Schatting Nederlandse populatie:6000

Met 19 paar lijkt het beeld verre van compleet. In 2005 werden 44 paren doorgegeven. Gegevens van Noord Drentse veentjes ontbreken.

Onduidelijk is de status van de Brandgans in de Glimmermade, waar de vogels tot vlak aan het broedseizoen verblijven, maar daarna vermoedelijk gaan broeden in het Friescheveen. In de

Glimmermade werden ondanks intensief speurwerk van Bertus Bats geen broedparen vastgesteld. Brandganzen werden aangetroffen in het Drentsche Aa-gebied (1), Friescheveen (16) en de Mussels bij Beilen (3).

Smient

Broedparen Drenthe2006: 2
Schatting Nederlandse populatie:25

Op basis van diverse waarnemingen die overigens niet duiden op daadwerkelijk broeden, voerde Vogelwerkgroep de Koperwiek twee broedparen op voor Diependal. Een situatie zoals in Diependal doet zich in de rest van Nederland ook voor: weinig concrete aanwijzingen voor broeden. Mogelijk gaat het in veel gevallen om overzomerende vogels. Voor Drenthe is het verschijnen van Smienten in de broedtijd een bijzonderheid.

Pijlstaart

Broedparen Drenthe2006: 1
Schatting Nederlandse populatie:36

Joop Kleine trof in het Dingelderveld een paartje Pijlstaarten aan. Aanwijzingen voor een broedgeval werden niet verkregen.

Bruine kiekendief

Broedparen Drenthe2006: 10
Schatting Nederlandse populatie:minimaal 600

Bij de Bruine kiekendief is weinig nieuws onder de zon. Het schamele bestand van ca. 5-10 paar wordt al enkele jaren gehandhaafd. Mogelijk heeft het werkelijke aantal wel iets hoger gelegen aangezien het beeld in het Leekstermeergebied/Matsloot niet compleet is. Bruine kiekendieven werden aangetroffen bij de Bolmert (1), Hoog-Hullen (1), Drentsche Aa (1), Fochteloeerveen (1), Diependal (1), Dwingelderveld (1), Oosterbos (1) en Bargerveen (3). De komende jaren is het niet onmogelijk dat de Bruine Kiekendief een echte zeldzame verschijning gaat worden. Landelijk is de trend neergaand, iets wat doorwerking heeft in marginale gebieden als Drenthe.

Blauwe kiekendief

Broedparen Drenthe 2006: 1
Schatting Nederlandse populatie: 50

In het Bargerveen zijn in de periode mei-augustus meerdere waarnemingen verricht van een mannetje en een vrouwtje Blauwe kiekendief. Op basis van hiervan is uiteindelijk voor het Schoonebekerveld een territorium opgevoerd. Of er daadwerkelijk een broedpoging is geweest blijft onduidelijk.

Grauwe kiekendief

Broedparen Drenthe2006: 2
Schatting Nederlandse populatie:40

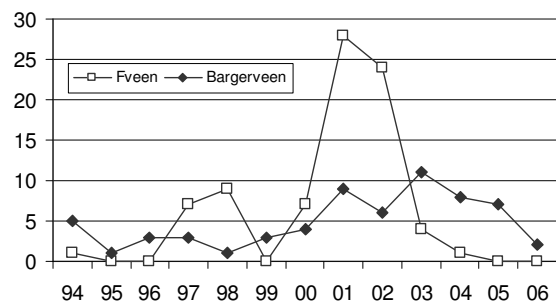
Ja, u leest het goed: Grauwe Kiekendieven in Drenthe. In Drenthe waren in 2006 twee paartjes van de "Roggevalk" present in het oosten van de provincie. De vestiging lijkt hier samen te gaan met een extensiever beheer van uit productie genomen akkerland. Nu maar hopen dat het blijftertjes zijn.

Porseleinhoen

Broedparen Drenthe2006: 9
Schatting Nederlandse populatie:?

Met 9 paren precies hetzelfde aantal als in 2005, maar nog steeds een marginale zaak. Porseleinhoentjes werden gehoord in het Drentsche Aa-gebied (2), Fochteloeerveen (2), Wapserveensche Aa (1), het Dwingelderveld (2) en het Bargerveen (2).

Onderstaande figuur laat de ontwikkelingen in het Fochteloeër- en Bargerveen zien. De piek in 2001-2002 in het Fochteloeerveen heeft vermoedelijk te maken met een in dat tijdvak uitgevoerde waterstandverhoging.

Trend Porseleinhoen in het Barger- & Fochteloeerveen.

Kwartelkoning Broedparen Drenthe2006:
Schatting Nederlandse populatie: 85

Al enkele jaren loopt het aantal Kwartelkoningen in Nederland en Drenthe terug.

Na een slecht jaar in 2005 (22 paar), volgde in 2006 een dieptepunt: 9.

Deze terugval werd ook landelijk geconstateerd met een totaal van 85 territoria.

Kwartelkoningen werden gehoord in het Matslootgebied (1), Eenerstukken (1), Drentsche Aa (1), randzone Fochteloerveen (2), Zoersche landen bij Exloo (2) en de Klompenmakersweide bij Ruinen (1).

Kraanvogel Broedparen Drenthe2006: 3
Schatting Nederlandse populatie:3

Opnieuw waren er 2 paren Kraanvogels aanwezig in het Fochteloërveen. Twee paartjes produceerden 3 vliegvlugge jongen. Voor het eerst is er een kuiken gestorven op de leeftijd van 3 weken oud. De oorzaak is onbekend. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de ontwikkelingen in het Fochteloërveen sinds 2001. Buiten het Fochteloërveen was er een paartje aanwezig in het Dwingelderveld. Er werd niet daadwerkelijk gebroed, maar het betrof wel duidelijk een paar met binding.

Jaar	'01	'02	'03	'04	'05	'06
Broedparen	1	2	2	2	2	2
Nesten	1	2	2	2	2	2
Met legsel	1	2	2	2	2	2
Met één ei	1	1	1	1	0	0
Met twee eieren	0	0	1	0	2	2
Met één jong	1	1	1	1	0	0
Met twee jongen	0	0	1	0	2	2
N jongen	1	1	3	1	4	3

Broedbiologische gegevens Kraanvogels in het Fochteloërveen 2001-2006 (Bron site Kraanvogels als Broedvogel van Nederland)

Herman Feenstra heeft een fraaie site ontwikkeld waarbij de Kraanvogel in noord Nederland centraal staat (<http://home.hetnet.nl/~kraanvogel2001>).

Kluut

Broedparen Drenthe2006: 7
Schatting Nederlandse populatie: 6058

Kluten weten zich al een aantal jaren in lage aantallen te handhaven en treffen (tijdelijk geschikt habitat aan als gevolg van natuurontwikkelingsprojecten. In 2006 werden Kluten vastgesteld in een tweetal natuurontwikkelingsgebied van Stichting Het Drentse Landschap: Spijkeboor (6) en het Scharreveld (1).

Kluut (foto: Eelke Schoppers)

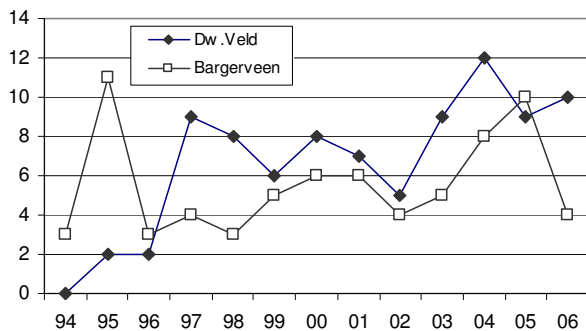
In beide gebieden zijn broedpogingen ondernomen. De broedpoging op het Scharreveld is uiteindelijk mislukt (mondelinge mededeling Jan Grotenhuis). In voormalige broedplaatsen in de Matslootpolder en de vloeivelden bij Nieuw Buinen lieten de Kluten verstek gaan.

Kleine plevier

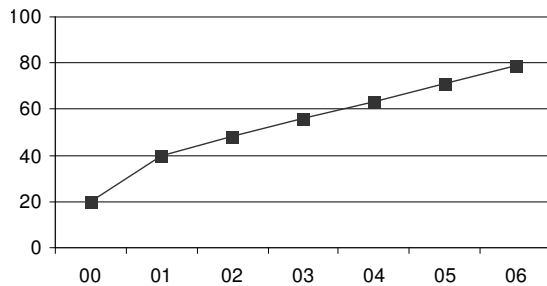
Broedparen Drenthe2006: 79
Schatting Nederlandse populatie: ca 600

Het aantal Kleine plevieren kent al enkele jaren een bijna lineaire groei. De uitvoer van natuurontwikkelingsprojecten waarbij natte en schrale bodems verschijnen werken de soort sterk in de hand. Rekening houdend met een ondertelling van deze soort, zou het aantal van 100 in 2006 wel eens overschreden kunnen zijn. De top vijf van de belangrijkste broedgebieden: Drents Friesche Wold (13), Dwingelderveld (10), Scharreveld (10), De Holmers (4), Fochteloërveen (4). Onderstaande figuur geeft de ontwikkelingen weer in twee

kerngebieden het Bargerveen en Dwingelderveld.

Aantalsontwikkeling Kleine Plevieren in Bargerveen en Dwingelderveld.

Trend van de Kleine plevier in Drenthe in de periode 2000-2006

Steenuil

Broedparen Drenthe 2006: minimaal 45
Schatting Nederlandse populatie: ?

Het overzicht van de Steenuil is niet geheel volledig. Alleen van de omgeving van Eelde, Schoonebeek en Ruinen-Dwingeloo zijn volledige inventarisaties bekend. In Eelde werden 2 paartjes vastgesteld, in de omgeving van Schonebeek 6 en in de omgeving van Ruinen-Dwingeloo 35 paar.

Verder werden losse paartjes aangetroffen in het Drentsche Aa-gebied (2).

De verwachting is dat elders in Noord-Drenthe

verspreid nog paartjes hebben gezeten, maar er gaan ook geruchten dat er in de omgeving van Valthe Steenuilen voorkomen. Wie aanvullingen uit bovenstaande of overige gebieden uit Drenthe heeft wordt verzocht deze alsnog door te geven.

Interessant zijn de ontwikkelingen in de omgeving van Ruinen. Hier wordt al enige jaren het broedsucces van in nestkasten broedende Steenuilen nauwlettend gevolgd door de Vogelwacht Uffelte e.o.

In 2006 werd een record aantal jonge Steenuilen in de kast aangetroffen. Het totale broedbestand is in dit gebied vrij stabiel.

Een toenemend aantal paren broedt in nestkasten die door de Vogelwerkgroep op grote schaal zijn opgehangen. Verder blijkt uit ringonderzoek dat er uitwisseling plaatsvindt tussen de verschillende dorpen tussen grofweg het gebied Eemster-Ruinerwold, waarbij afstanden van 5 tot 10 km worden overbrugd.

(Bron Jaarverslag Vogelwacht Uffelte 2006)

Nachtzwaluw

Broedparen Drenthe 2006: 96

Schatting Nederlandse populatie: ?

Het aantal Nachtzwaluwen gaat met sprongen vooruit, met in 2006 in totaal 96 paren (2005: 69 paren). In Noord-Nederland verloopt de ontwikkeling nog positiever dan in de rest van het land. Landelijk is de stand sinds 1990 verdubbeld. Een combinatie van warme zomers, een toename van geschikt habitat als gevolg van boskap en een goed heidebeheer liggen waarschijnlijk ten grondslag aan het succes. Als voorbeeld kan het Dwingelderveld worden genomen. Na grootschalige boskap in de boswachterij Dwingeloo nam het aantal snel toe tot 10 paar in 2006. Het beeld van 2006 is nog niet geheel compleet om dat meerdere grotere boswachterijen als Hooghalen, Sleen, Gieten en Schoonoord niet of onvolledig geteld

Resultaten Broedsels van Steenuilkasten sinds 2001. Ruinen e.o., (Bron Jaarverslag Vogelwacht Uffelte 2006)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Bewoonde kasten	4	13	15	21	28	27
Mislukt (= ...%)	-	1 (8 %)	6 (40 %)	4 (19 %)	10 (36 %)	5 (19 %)
Aantal eieren	16	50	59	80	113	112
Gem. ei per kast	4	3,8	4	3,8	4	4,2
Aantal jongen	12	34	31	50	57	74
Gem. jong per kast	3	2,6	2	2,4	2	2,7

zijn. Het aantal paren kan inmiddels de 100 zijn gepasseerd. In 2007 zal in het kader van het jaar van de Nachtzwaluw vermoedelijk een goed beeld ontstaan omdat dan wel alle potentiële terreinen worden onderzocht. In vrijwel alle bekende Nachtzwaluwengebieden namen de aantallen toe, alleen in het Bargerveen is het aantal aan het stabiliseren (wat heet, er zitten er al 24). In de volgende gebieden werden in 2006 Nachtzwaluwen aangetroffen: Drouwenezand (3), Balloerveld (3), Heidehof (2), Hooge Stoep (1), Boswachterij Veenhuizen (1), Boswachterij Borger (3), Doldersummerveld (3), Wapserveld (2), Drents Friese Wold (15), Ooster- & Westertzand e.o.(10), Hykerveld (3), Zuid-hykerveld (1), Schapenpark Odoorn (7), Dwingelderveld (10), Oosterbos (4), Koelveen (4), Bargerveen (24).

IJsvogel

Broedparen Drenthe2006: 11
Schatting Nederlandse populatie: 530-600

Na een serie zachte winters neemt het aantal IJsvogels weer toe. Traditioneel start de voorzichtige opbouw aan de randen van het plateau. Belangrijkste gebieden zijn te vinden te vinden in de omgeving van Eelde, namelijk in de Eelder- en Peizermaden (1), De Braak-Paterswolde-Friescheveen (4) en de Glimmermade (1). Rondom Assen waren twee territoria te vinden. Verder werden er langs de Wapservensche Aa (1) en Picarikanaal/Schonebekerdiep (1) Drostestraat te Coevorden (1), Krimweg Coevorden (1) IJsvogels aangetroffen. Het Drentse totaal komt daarmee op 11, 4 meer dan het voor-gaande jaar. In 5 gevallen betrof het zekere broedgevallen.

Draaihals

Broedparen Drenthe2006: 3
Schatting Nederlandse populatie: 8

Nadat er in 2005 geen territoria werden ontdekt leek het einde verhaal voor de Draaihals in Drenthe. In 2006 werden drie territoria vastgesteld namelijk bij Langeloo (1), en de omgeving van Havelte (2). Landelijk staat de Draaihals er slecht voor en is het maar de vraag of de vastgestelde paren ook daadwerkelijk broeden.

Kuifleeuwerik

Broedparen Drenthe2006: 0
Schatting Nederlandse populatie: 9

In 2006 werd geen territorium van de Kuifleeuwerik aangetroffen in Emmen. Het doek is nu vrijwel voor deze soort in Drenthe gevallen en mogelijk binnenkort ook in de rest van Nederland.

Paapje

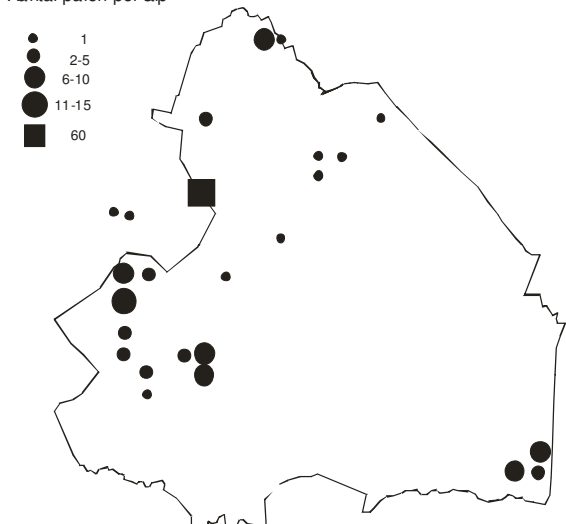
Broedparen Drenthe2006: 146
Schatting Nederlandse populatie: 250-400

Het aantal Paapjes nam in meerdere belangrijke kerngebieden licht toe, zowel in graslandgebieden als in natte heide en hoogveen. In het Fochtelooërveen werden zelfs 60 territoria vastgesteld. Ook in het Dwingelderveld nam de stand iets toe. Opvallend zijn de gelijkenissen tussen de ontwikkelingen in het Fochtelooërveen en Dwingelderveld. Beride gebieden kennen sinds 2000 vrijwel dezelfde ups & downs.

Opvallende is het aantal in de Peizermaden (6). Verder kennen de noord Drentse beekdalen als het Oostervoortsche Diep en de Drentsche Aa betrekkelijk weinig Paapjes, ondanks de grote arealen extensieve grasland.

Uit de omgeving van het Leekstermeer zijn geen gegevens ontvangen, waardoor het beeld daar incompleet is, hetzelfde geldt voor enkele gebieden uit de Drostendiep (Broeklanden).

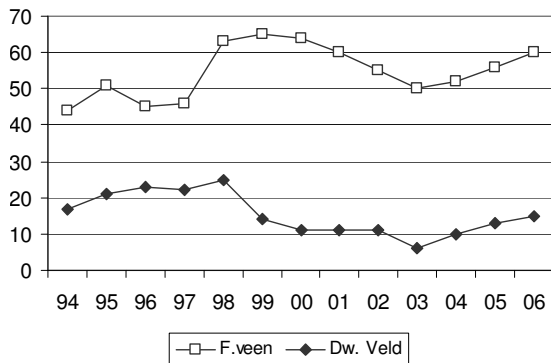
Aantal paren per stip

Verspreiding van het Paapje in 2006

Drenthe is een belangrijk bolwerk in Nederland, toch gaat het niet goed met deze soort. Lokale (tijdelijke) successen daargelaten, is het broedbestand sinds 1990 gehalveerd.

Het huidige aangepaste graslandbeheer in reservaten en beheergebieden blijkt voor het Paapje niet de juiste formule. Natte heide en hoogveen, waar thans 60-70% van de populatie huist, zou op termijn wel eens het enige habitat kunnen blijken te zijn waar de soort zich staande kan houden.

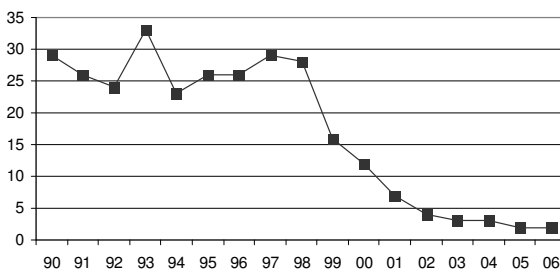

Trend van het Paapje in het Barger- & Fochteloërveen 1994-2006

Tapuit

Broedparen Drenthe2006: 35
Schatting Nederlandse populatie: 250-275

De Tapuit heeft aardig wat terrein prijs moeten geven de laatste tien jaar (zie ook trend Dwingelderveld). Klein lichtpuntje is dat er in 2006 (35) iets meer territoria waren dan in 2005 (27). Het aantal gebieden waar de Tapuit nog voor komt is nog maar zeer beperkt. Gebieden waar in 2006 territoria werden aangetroffen: Spijkerboor (1), Drents-Friese Wold (25), Havelterberg (4), Hijkerveld (1), Schapenpark Odoorn (1), Dwingelderveld (2) en het Bargerveen (1).

Trend Tapuit in Dwingelderveld periode 1990-2006 (Joop Kleine)

Baardman

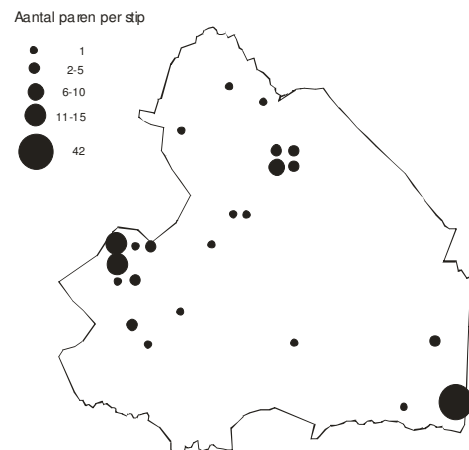
Broedparen Drenthe2006: 2
Schatting Nederlandse populatie: ?

In april wel een zingend exemplaar in Diependal, maar deze waarneming was niet genoeg om te komen tot een geldig territorium. Alleen in het Fochteloërveen werden 2 territoria vastgesteld.

Grauwe Klauwier

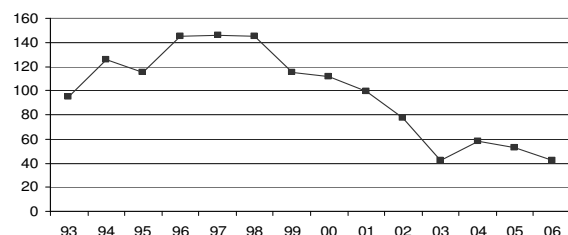
Broedparen Drenthe2006: 102
Schatting Nederlandse populatie: 250-275

Van de Grauwe klauwier is een deels compleet beeld van 2006. In het overzicht zijn alleen gegevens uit BMP-plots en telgebieden van Z-soorten opgenomen en zijn nog geen losse aanvullende waarnemingen van de Stichting Bargerveen binnengekomen. In het Bargerveen werden 42 territoria vastgesteld, daarbuiten 60.

Overzicht territoria Grauwe Klauwier

Al enige jaren is de Grauwe Klauwier geen exclusiviteit meer van het Bargerveen en is de soort in zuidwest en noord Drenthe geen zeldzame verschijning meer. In deze gebieden is de Grauwe klauwier vooral een bewoner van extensief beheerde beekdalen met struwelen. Buiten het Bargerveen zijn duidelijke bolwerkjes te bespeuren in de middenloop van de Drentse Aa en het Drents-Friese Wold. Binnen het Bargerveen zijn de aantallen na jaren van een vrij sterke achteruitgang nu aan het stabiliseren.

Trend Grauwe Klauwier in het Bargerveen

Raaf

Broedparen Drenthe 2006: 1
Schatting Nederlandse populatie: ?

In het Drents-Friese Wold was een paartje Raven present. Gelet op diverse waarnemingen van Raven in het centrale deel van Drenthe is het niet uitgesloten dat zich nog ergens in de provincie een paartje heeft opgehouden.

Nog aanvullingen?

Natuurlijk is het ondoenlijk om alle potentiële broedgebieden van alle Z-soorten ieder jaar te tellen. Wel is iedere losse melding waar dan ook in de provincie de moeite waard om door te geven. SOVON heeft het dit jaar mogelijk gemaakt om via de site ook losse meldingen door te geven. Ten opzichte van het "formulierentijdperk" werkt dit een stuk laagdrempeliger. Mocht u bij het doorlezen van het overzicht nog aanvullingen hebben, dan is het verzoek om deze digitaal in te voeren.

Tellers

Het overzicht van Z-soorten en Kolonievogels van 2006 is tot stand gekomen dankzij de inzet van vele tellers. Van onderstaande personen zijn waarnemingen van Z-soorten verwerkt uit BMP-plots en of losse meldingen. Dank gaat uit naar:

B. & M. Aalders, A. Bartelds, B. Bats, H. van Berkel, R.G. Bijlsma, R. Blauw, E. Bloeming, H. Boerma, P. Bokschoten, S. Boonstra, G. C. Bouwer, G. Bril, T. Daleman, H. Dekker, A.J. van Dijk, B. Dijkstra, R. Dillerop, R. Drewes, D. Duits, K.A. van Eerde, G. Engels, H. Feenstra, H. Folkerts, P.B. Gelderloos, J. van Gorkum, J.W. Grotenhuis, D. Haanstra, B. & E. Heijman, P. van Heist, B. Hoentjen, F. Ten Hoor, A. Hoving, J. Kleine, P.R. Klomp, M.H. Knegt, K. Koffijberg, B. J. Koks, H. Koopman, H. Koster, B. Lahuis, J. Lok, B. Mekkes, H.A. Moorlag, P. Modderkolk, J. Nicolai, H. & S. Olk, K. J. Postma, Stichting Ooievaarstelling, J. Santing, I. Schimmel, H. Sloots, M. Snijder, W. Spoelder, H. Steendam, I. Sterken, E. Thomas, K. Uilhoorn, S. van der Veen, F.A. van Vemden, B. Versluijs, E. de Vries, J. de Vries, Y. de Vries, VWG KNNV Assen, VWG de Koperwiek, VWG IVN Eelde, S. Waasdorp, J. Watermulder, G. Welbergen, W. Winter en A. v/d Zijpp.

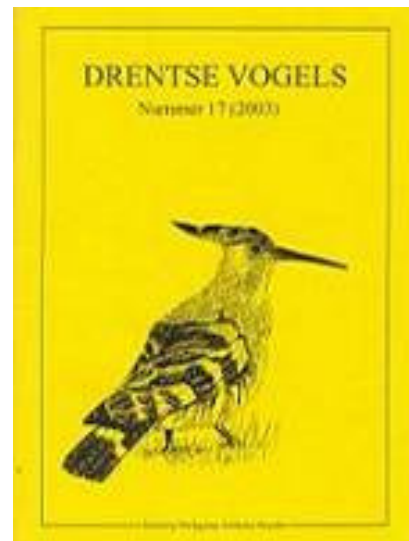
Bert Dijkstra, districtcoördinator

OPRUIMING DRENTSE VOGELS

We hebben nog een aantal oude uitgaven van Drentse Vogels, die we goedkoop kunnen aanbieden. Het betreft de volgende nummers:

- 1992: 5 stuks;
- 1995: 8 stuks;
- 1997: 10 stuks
- 1998: 11 stuks
- 1999: 12 stuks
- 2000: 13 stuks
- 2001: 14 stuks
- 2002: 16 stuks
- 2003: 17 stuks

Deze uitgaven zijn voor € 2,00 per stuk te koop. De extra uitgave van nummer 15 uit 2002 met gegevens over de watervogels in de wintertellingen van 1986-1994 kun je voor € 1,00 bestellen. Bestel je één of meer van de goedkope nummers dan betaal je per bestelling een bijdrage van € 2,00 in de verzendkosten.

Daarnaast zijn de nummers 18 van 2004 en 19 van 2005 voor € 5,00 te koop en is het laatste nummer 20 van 2006 voor de normale prijs van € 8,00 te bestellen.

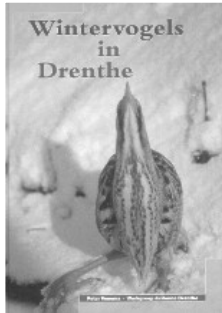
Bestellen kan door overmaking van het totale bedrag en onder vermelding van de bestelde nummers. Vergeet ook niet je adres te vermelden!

Jaap Ruiter, penningmeester

WAT IS DE WERKGROEP AVIFAUNA DRENTHE?

De Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe is op 28 juni 1977 opgericht met als doel het organiseren en stimuleren van ornithologisch veldonderzoek voor wetenschappelijke doeleinden en ten dienste van vogel- en natuurbescherming, speciaal in de provincie Drenthe. Daarnaast is publicatie van de resultaten van het door de

WAD georganiseerde en gestimuleerde onderzoek een belangrijke doelstelling en heeft de WAD de functie van SOVON-districtsraad op zich genomen.

In 1982 heeft de WAD, in samenwerking met de provincie Drenthe, het boek 'Vogels van Drenthe' uitgegeven. Met 'Broedvogels van de provincie Drenthe', in 1996, hebben WAD, SOVON en de provincie Drenthe opnieuw samengewerkt. 'Wintervogels in Drenthe', een boek over vijf jaar wintertellingen in januari (1995-1999), is de nieuwste uitgave van de WAD. Dit boek verscheen eind 2001.

De WAD biedt vogelaars de gelegenheid om in het periodiek 'Drentse Vogels' verslag te doen van hun onderzoek in Drenthe. In de loop van de jaren heeft dit blad bij vogelonderzoekers in binnen en buitenland een uitstekende reputatie opgebouwd. Iedereen die de WAD wil steunen kan dit in de eerste plaats doen door mee te werken aan de diverse vogelonderzoeken. Ook kan iedereen donateur worden voor € 12,00 per jaar (organisaties betalen € 24,00 per jaar). Donateurs ontvangen automatisch 'Drentse Vogels' na uitkomen en betaling van contributie. U kunt zich als donateur aanmelden door overmaking van het verschuldigde bedrag op gironummer 3870292 t.n.v. Werkgroep Avifauna Drenthe te De Kiel onder vermelding van 'nieuwe donateur'.

BESTUURSLEDEN EN COÖRDINATOREN VAN DE

Sjoerd Boonstra – voorzitter / WAD-website / Nieuwsbrief

Grasbeemd 19, 9403 MH Assen (tel.: 0592 – 40 91 85; e-mail: s.boonstra@hccnet.nl)

Remco Drewes – secretaris / ledenraad SOVON

De Hilde 44, 9472 WG Zuidlaren (tel.: 050 – 311 23 82; e-mail: r.drewes@home.nl)

Jaap Ruiter – penningmeester

Kwekebosweg 2, 7849 TA De Kiel (tel.: 0591 – 38 20 70)

Bert Dijkstra – districtskoördinator SOVON / redactie Drentse Vogels

Burgemeester Jollesstraat 11, 9401 LD Assen (tel.: 0592 – 31 02 14)
SOVON, district 4, Antwoordnummer 2505, 6573 ZX Beek-Ubbergen

Agaath Kooi – coördinator wintertellingen

Hesselterbrink 396, 7812 EK Emmen (tel.: 0591 – 64 15 04; e-mail: agaathkooi@versatel.nl)

Hans Olk – coördinator Drentse vogel van het jaar

Doevenkamp 32, 9401 MD Assen (tel.: 0592 – 31 53 63; e-mail: jc.olk@home.nl)

René Oosterhuis – coördinator midwinter watervogeltelling

Nijenoertweg 131, 9351 HR Leek (tel.: 0594 – 51 01 02)

Eelke Schoppers – coördinator BSP-nb / beheer waarnemingenarchief

Entinge 21, 9472 XJ Zuidlaren (eelke.schoppers@planet.nl)

Harold Steendam – coördinator ganzen- en zwanentelling

Ronkelskamp 21, 9468 EM Annen (tel.: 0592 – 27 38 45)